

שמישהו יעצור אותם

הוועדה לשינויי חקיקה העוסקת במתן הטבות מס בגין ביטוח סוציאלי | חלק א' (מתוך 2 חלקים)

רו"ח אמיר גבאי

אם כל מה שמעניין אותך זה רק מספרים, דוגמאות ופרטים קטנים, במאמר זה לא תמצא אותם. אף ייתכן שהייתי מקבל ציון נכשל על מאמר זה לו הייתי מגיש אותו למרצה שלי בלימודי המשפטים, בתואנה שאינני מבין איך מחוקקים חוק חדש בישראל. בכל זאת, אני עושה שימוש בבמה זו בכדי להטיל ספק. להטיל ספק בדרך, בה בקלות בלתי נסבלת, חדשות לבקרים, מעבירים רפורמות בתחומי הפנסיה והמס בישראל.

עוד לא יבש הדיו על הנייר מאז הועבר בכנסת תיקון 3 לחוק קופות הגמל, אשר טרם נמצאה הדרך להתמודד עם כל מחדליו וכבר רוקחת לנו ועדה ברשות המסים, רפורמת מס חדשה מבית היוצר מס הכנסה. נא להכיר: "הוועדה לשינויי חקיקה העוסקת במתן הטבות מס בגין ביטוח סוציאלי".

הטבות מס בגין ביטוח סוציאלי
הטבות המס בגין ביטוח סוציאלי (כך בחרו לקרוא להן חברי הוועדה ברשות המסים) הן אבן היסוד של הביטוח והחיסכון הפנסיוני בישראל. להן, השלכות מרחיקות לכת כיום ובעתיד, במהלך תקופת העבודה ולאחר הפרישה, על מצבו הכלכלי והביטחון האישי של כל תושב בישראל. בין אם הוא נמנה על אוכלוסיית העצמאים. היקפו של הביטוח והחיסכון הפנסיוני בישראל, יציבות ומידת

יעילותו, להם השפעה ניכרת על מצב החברה הישראלית. לפיכך, בעוד, אצה לה הדרך לוועדה, לסיים לגבש המלצותיה לשינויי החקיקה במטרה שייכנסו לתוקף כבר בשנת המס הבאה, בטרם בוחנים ההמלצות לגופן, נכון וחשוב להתעכב על אופן הקמתה ועבודתה של הוועדה, תחילה.

עבודת מחקר מקדימה

שינויי חקיקה משמעותיים בכל הקשור להטבות המס בגין ביטוח סוציאלי ראוי שייבחנו במסגרת ועדה רק לאחר ביצוע עבודת מחקר מקדימה באמצעות גורמים מקצועיים ואובייקטיביים.

הרכב הוועדה

לעניין הרכב הוועדה, מבלי לפגוע בכבודם של חברי הוועדה ובטרם מתייחסים להמלצותיה, ראוי היה שהוועדה תהא בין-משרדית, בין-תחומית ושיהיו בה לכל הפחות נציגים ממשרד האוצר - אגף שוק ההון הביטחון והחיסכון. בכל מקרה, ועדה שכל חמשת חבריה הם מרשות המסים בלבד, הזרוע המשמשת בעיקרה לאכיפה ולגבייה, יש בכך טעם לפגם. מה גם, שבאופן רשמי, למעט במישור המס, אין בידי כל אחד מחברי הוועדה בהרכבה הנוכחי את הכלים והידע בכל הקשור לתחומי הביטוח והחיסכון הפנסיוני בישראל ואין תחומים אלו תחת סמכותם.

היועצות עם מומחים

ראוי שתוטל החובה על הוועדה להיוועץ באופן רשמי, בלב נקי ובנפש חפצה, בטרם היא מגיעה לשלב גיבוש המלצותיה, בקשת רחבה של מומחים מכל התחומים,

לרבות מתחומי הביטוח והחיסכון הפנסיוני, מתחומי המס ומתחומי הכלכלה והחברה והתייעצויות אלו יתועדו בכתב.

מטרות שינוי החקיקה

מטרות שינוי החקיקה, כפי שהוצהרו עד כה על ידי חברי הוועדה, לנסח מחדש את הוראות החוק הסבוכות כך שתהיינה פשוטות ונהירות לכל אחד, שתשקפנה שוויון בין כל החוסכים ושתהיינה ניתנות לחיזוי, לכימות ולהערכה, לעניות דעתנו, אין מטרות אלא אמצעים. פשוטות הוראות החוק בהחלט תורמת ליישומן ואולם אין זו מטרתה של החקיקה, מטרתה של החקיקה בראש ובראשונה הינה לעודד תשלומים לטובת ביטוח וחיסכון פנסיוני בישראל. לשם כך מודל הטבות המס צריך להיות, בין היתר, מבוסס על סולם מדורג של תמריצים ולא הטבת מס בשיעור אחיד המוגבלת בתקרה אחת כפי שממליצה הוועדה ובכל מקרה מושתת על עקרונותיה של שיטת המס הנהוגה בישראל, ככל שיהיה מורכב או קשה להבנה עקב כך. באשר לשוויון, שיטת המס בישראל מבוססת על שיטת מיסוי פרוגרסיבית (מדרגות מס) לפיה נטל המס ושיעור המס עולים ככל שהכנסה החייבת במס עולה ולכן מודל של מיסוי פנסיוני לפיו הטבות מס בגין הפקדות לחיסכון פנסיוני ניתנות גם בדרך של "ניכוי" המגלם בתוכו "מגן מס" הנגזר משיעור המס השולי של החוסך הוגן יותר ממודל מיסוי פנסיוני לפיו הטבות המס יינתנו רק בדרך של "זיכוי" ממש בשיעור אחיד שאינו נגזר

משיעור המס השולי של החוסך, כפי שממליצים חברי הוועדה. אם יבטל ה"ניכוי" ויוחלף ב"זיכוי" מוגדל ממש, יופר עיקרון ההקבלה בין אופן ההכרה בהוצאה לצורך מס לבין אופן החיוב במס של הכנסה ואז אולי יושג "שוויון" אך בהחלט לא יהיה ניתן לומר עוד, כי שיטת המס בישראל הינה שיטת מס הוגנת. מי שמשלם יותר מס ראוי שיהנה מהטבת מס בשיעור גדול יותר, נקודה. לעניין השוואה בין אוכלוסיית השכירים לאוכלוסיית העצמאים אותה טורחת לעשות הוועדה, גם כאן, לא נכון "להשוות" בין האוכלוסיות בכל הקשור לגובה הטבות המס אלא יש להתחשב בהבדלים בין האוכלוסיות ובמאפיינים של כל אחת מהאוכלוסיות בכל הקשור למודל הטבות המס המתאים לכל אחת מהן. לצורך הדוגמה, לעצמאי אין מעסיק אשר מבצע תשלומים סוציאליים לטובתו, אשר במקרים רבים אינם מגיעים לכדי חיוב במס, כדוגמת פיצויי פיטורין פטורים ממש, כדוגמת פנסיה חודשית שאינה מגיעה לכדי חיוב במס בעת קבלתה ושמקורה גם בתשלומי המעביד, שהרי גם במועד הפקדתם במרבית המקרים לא חויבו במס בידי העובד ועוד. אי אפשר שלא להרים את הראש מהנייר ולהתייחס בראייה רחבה, בתוך תחום המס ומחוצה לו, לגזירות אותן מבקשים חברי הוועדה להטיל על ציבור החוסכים, תוך כדי שינויי החקיקה ועל כך נרחיב, בפעם הבאה.

רו"ח אמיר גבאי, מומחה למיסוי ופרישה, מנכ"ל B4 – יועצי פרישה בע"מ